Memorandwm Esboniadol ar gyfer Rheoliadau a Chyfarwyddydau Cyffredinol Arwyddion Traffig (Diwygio) (Cymru) 2023

Mae'r Memorandwm Esboniadol hwn wedi cael ei baratoi gan yr Adran Drafnidiaeth a Chysylltedd Digidol, ac fe'i gosodir gerbron Senedd Cymru ar y cyd â'r is-ddeddfwriaeth uchod ac yn unol â Rheol Sefydlog 27.1.

Datganiad y Gweinidog

Yn fy marn i, mae'r Memorandwm Esboniadol hwn yn cynnig barn deg a rhesymol o effaith ddisgwyliedig Rheoliadau a Chyfarwyddydau Cyffredinol Arwyddion Traffig (Diwygio) (Cymru) 2023.

Lee Waters, AS
Y Dirprwy Weinidog Newid Hinsawdd
11 Gorffennaf 2023

RHAN 1 – MEMORANDWM ESBONIADOL

1. Disgrifiad

1.1. Gwneir Rheoliadau a Chyfarwyddiadau Cyffredinol Arwyddion Traffig (Diwygio) (Cymru) 2023 ("Rheoliadau a Chyfarwyddiadau 2023") gan Weinidogion Cymru o dan adrannau 64(1), (2) a (3), adran 65(1) ac adran 85(2) o Ddeddf Rheoleiddio Traffig Ffyrdd 1984 ("RTRA 1984").

1.2. Diben yr offeryn statudol hwn yw diwygio Rheoliadau a Chyfarwyddiadau Cyffredinol Arwyddion Traffig 2016 ("Rheoliadau a Chyfarwyddiadau 2016") mewn perthynas â Cymru. Mae Rheoliadau a Chyfarwyddiadau 2016 yn nodi'r dyluniad gorfodol ar gyfer arwyddion traffig ym Mhrydain Fawr, yr hyn maent yn ei olygu, sut maent yn cael eu gosod a sut maent yn cael eu goleuo. Mae'r diwygiadau hyn yn ganlyniadol ac yn atodol i Orchymyn Ffyrdd Cyfyngedig (Terfyn Cyflymder 20mya) (Cymru) 2022, a fydd yn gostwng y terfyn cyflymder cyffredinol ar gyfer ffyrdd cyfyngedig yng Nghymru o 30mya i 20mya pan ddaw i rym ar 17 Medi 2023.

2. Materion o ddiddordeb arbennig i'r Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

Dim.

3. Y cefndir deddfwriaethol

3.1. Mae Adran 64 o RTRA 1984 yn darparu bod rhaid i ddyluniad arwydd traffig a osodir ym Mhrydain Fawr gael ei bennu drwy reoliadau (Rheoliadau a Chyfarwyddiadau 2016 ar hyn o bryd) wedi'u gwneud gan yr awdurdod perthnasol (oni bai bod yr arwydd yn cael ei awdurdodi'n benodol). Mae adran 65 yn rhoi pŵer i'r awdurdod perthnasol i roi cyfarwyddiadau cyffredinol i awdurdodau traffig ynghylch sut y gosodir arwyddion traffig. Mae cyfarwyddiadau o'r fath i'w harfer drwy offeryn statudol. Gweinidogion Cymru yw'r awdurdod perthnasol mewn perthynas â Chymru ar gyfer swyddogaethau'r awdurdod perthnasol o dan adrannau 64 a 65.

3.2. Mae adran 85(2) o RTRA 1984 yn rhoi pŵer i'r awdurdod cenedlaethol perthnasol i roi cyfarwyddiadau cyffredinol at y diben y cyfeirir ato yn adran 85(1), sef sicrhau y rhoddir digon o arweiniad i yrwyr cerbydau modur ynghylch a oes terfyn cyflymder ar ffordd, a beth yw'r terfyn cyflymder hwnnw. Mae cyfarwyddiadau o'r fath i'w harfer drwy offeryn statudol. Gweinidogion Cymru yw'r awdurdod perthnasol yng Nghymru ar gyfer swyddogaethau'r awdurdod cenedlaethol perthnasol o dan adran 85.

3.3. O dan adran 134(11) o RTRA 1984, mae offeryn statudol sy'n cynnwys rheoliadau a wnaed gan Weinidogion Cymru o dan adran 64 yn ddarostyngedig i gael ei ddirymu yn unol â phenderfyniad gan Senedd Cymru.

3.4. Mae Adran 65(3ZC) o RTRA 1984 yn darparu bod rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r Ysgrifennydd Gwladol, cyn iddynt roi cyfarwyddyd cyffredinol mewn perthynas â gosod arwyddion traffig o dan adran 65(1). O dan adran 85(10), rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r Ysgrifennydd Gwladol cyn iddynt roi cyfarwyddyd cyffredinol o dan adran 85(2). Yn ogystal, mae adran 134(13) yn ei gwneud yn ofynnol i weinidogion Cymru ymgynghori â'r Ysgrifennydd Gwladol cyn gwneud rheoliadau o dan adran 64. O dan adran 134(10), cyn gwneud rheoliadau o dan adran 64, rhaid i Weinidogion Cymru hefyd ymgynghori â sefydliadau cynrychiadol fel sy'n briodol yn eu barn nhw.

4. Diben y ddeddfwriaeth a’r effaith y bwriedir iddi ei chael

4.1. Mae Rheoliadau a Chyfarwyddiadau 2023 yn gwneud diwygiadau i Reoliadau a Chyfarwyddiadau 2016 er mwyn adlewyrchu'r gostyngiad i'r terfyn cyflymder cyffredinol yng Nghymru. Bydd y gostyngiad i'r terfyn cyflymder cyffredinol yn cael effaith ar ba arwyddion sy'n cael eu defnyddio a ble maent yn cael eu gosod ar ffyrdd yng Nghymru. Mae angen gwneud y diwygiadau hyn fel y gall awdurdodau priffyrdd osod arwyddion traffig a marciau ffordd addas sy'n cydymffurfio â'r gofynion sy'n eu galluogi i orfodi'r Gorchymyn 20mya.

4.2. Prif fwriad y Gorchymyn 20mya a Rheoliadau a Chyfarwyddiadau 2023 yw gwella diogelwch ar y ffyrdd a lleihau nifer y bobl sy'n cael eu lladd neu eu hanafu'n ddifrifol o ganlyniad i wrthdrawiadau traffig yng Nghymru. Mae hefyd yn ceisio annog pobl i newid i ddulliau teithio mwy llesol a gwella'r economi leol a'r amgylchedd yng nghymunedau Cymru. Mae Rheoliadau a Chyfarwyddiadau 2023 yn effeithio ar bob defnyddiwr ffyrdd yng Nghymru.

4.3. Bydd Rheoliadau a Chyfarwyddiadau 2023 hefyd yn cefnogi amcanion llawer o strategaethau Llywodraeth Cymru, gan gynnwys Llwybr Newydd: Strategaeth Drafnidiaeth Cymru 2021 a'r amcanion a amlinellir mewn deddfwriaeth arall fel Deddf Teithio Llesol (Cymru) 2013 a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

5. Crynodeb o'r diwygiadau a wneir gan Reoliadau a Chyfarwyddiadau 2023

5.1. Mae rhestr o'r diwygiadau a wnaed i Reoliadau a Chyfarwyddiadau 2016 gan Reoliadau a Chyfarwyddiadau 2023 yn y tabl isod.

Rheoliad	Arwydd Traffig	Math	Disgrifiad
3	Delwedd / arwydd slogan diogelwch ar y ffyrdd	Arwydd newydd	Arwydd diogelwch ar y ffyrdd newydd i'w ddefnyddio yn ogystal â'r arwyddion sy'n rhybuddio ynghylch plant ymhellach ymlaen yn mynd i'r ysgol neu faes chwarae neu oddi yno, neu ynghylch dwmpathau ffordd.

3	Arwydd twmpathau ffordd	Arwydd newydd	Arwydd newydd yn rhybuddio ynghylch ardal tawelu traffig gydag arwydd ar gyfer twmpathau ffordd.
4	Arwyddion i hysbysu am fynedfa ac allanfa parth 20mya	Cael gwared ar yr arwydd presennol	Arwyddion sy'n rybuddio am fynedfa ac allanfa parth 20mya. Ni fydd angen y rhain mwyach yng Nghymru pan fydd y terfyn cyflymder cyffredinol ar gyfer ffyrdd cyfyngedig yn cael ei ostwng o 30mya i 20mya. Bydd angen cael gwared ar yr arwyddion hyn erbyn 17 Medi 2024.
5	Arwyddion ynghylch ardaloedd tawelu traffig	Arwydd newydd	Defnyddir arwydd newydd i rybuddio ynghylch diwedd ardal tawelu traffig yn lle'r arwydd sydd ar hyn o bryd yn rhybuddio ynghylch diwedd parth 20mya.
5	Arwyddion yn rhybuddio bod camera cyflymder ymhellach ymlaen	Arwydd newydd	Arwydd newydd i rybuddio ynghylch camera cyflymder ymhellach ymlaen ac i atgoffa gyrwyr o'r terfyn cyflymder 20mya. Ni fydd yr arwydd cyfatebol sy'n atgoffa gyrwyr o'r terfyn cyflymder 30mya yn berthnasol i Gymru mwyach, er mwyn adlewyrchu'r gostyngiad i'r terfyn cyflymder cyffredinol ar ffyrdd cyfyngedig. Bydd angen cael gwared ar yr arwyddion hyn erbyn 17 Medi 2023.
6	Arwyddion dros dro	Arwydd newydd	Arwydd dros dro newydd i rybuddio neu nodi bod terfyn cyflymder 20 mya newydd yn cychwyn. Ni fydd yr arwydd cyfatebol sy'n nodi man cychwyn terfyn cyflymder 30mya newydd yn berthnasol i Gymru mwyach, er mwyn adlewyrchu'r gostyngiad i'r terfyn cyflymder cyffredinol ar gyfer ffyrdd cyfyngedig
9	Arwyddion ategu / marciau ffordd ategu ynghylch terfyn cyflymder	Cael gwared ar arwyddion / marciau ffordd presennol	Bydd arwyddion ategu / marciau ffordd ategu ynghylch terfyn cyflymder 20mya ar ffyrdd yng Nghymru sy'n ddarostyngedig i derfyn cyflymder uchaf o 20mya, ac sydd â system goleuo cerbytffyrdd, yn cael eu gwahardd erbyn 17 Medi 2024. Rhaid cael gwared ar arwyddion ategu 20mya erbyn 17 Medi 2024, a rhaid cael gwared ar farciau ffordd ategu erbyn 17 Medi 2028
10	Arwyddion dros dro	Cyfyngiad mewn perthynas	Mae'n cyfyngu ar ddefnyddio'r arwydd newydd a gyflwynir yn rheoliad 6 sy'n rhybuddio neu'n nodi bod terfyn

		ag arwydd newydd	cyflymder 20mya newydd yn cychwyn. Ni ellir defnyddio’r arwydd ar ffordd sydd â therfyn cyflymder 20mya a osodwyd yn ddiweddar ond yn ystod y cyfnod o 12 mis gan ddechrau â’r diwrnod y daw’r terfyn cyflymder 20mya newydd i rym.
11	Darpariaethau arbedion / trosiannol		Pan fydd Rheoliadau a Chyfarwyddiadau 2023 ar waith, ni fydd angen nifer o arwyddion traffig a marciau ffordd sy'n cael eu defnyddio ar hyn o bryd mwyach, ac felly ni chaniateir eu defnyddio yng Nghymru. Diben yr darpariaethau a'r arbedion trosiannol hyn yw darparu cyfnod gras ar gyfer rhai arwyddion traffig a marciau ffordd, gan roi rhagor o amser i awdurdodau traffig, ar ôl i Reoliadau a Chyfarwyddiadau 2023 ddod i rym, i sicrhau bod yr arwyddion traffig a'r marciau ffordd cywir ar waith, a bod arwyddion traffig a marciau ffordd nad oes eu hangen / nad ydynt yn cydymffurfio’n cael eu tynnu.

6. Ymgynghoriad

6.1. Ymgynghori â Rhanddeiliaid

6.1.1. O dan adran 134(10) o RTRA 1984, cyn gwneud rheoliadau o dan un o ddarpariaethau'r Ddeddf (ac eithrio adran 103(1), adrannau 108 i 110, Atodlen 4, Atodlen 8 ac Atodlen 12), rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â sefydliadau cynrychiadol fel sy'n briodol yn eu barn nhw.

6.1.2. Cynhaliwyd ymgynghoriad chwe wythnos â rhanddeiliaid rhwng 5 Ionawr 2023 a 16 Mawrth 2023. Gwahoddwyd pob awdurdod traffig (gan gynnwys Adran y Rhwydwaith Ffyrdd Strategol ar gyfer y rhwydwaith cefnffyrdd yng Nghymru) a'r holl wasanaethau brys yng Nghymru i ymateb i ymgynghoriad ar y newidiadau arfaethedig i Reoliadau a Chyfarwyddiadau Cyffredinol Arwyddion Traffig 2016. Derbyniodd Llywodraeth Cymru 13 ymateb ar-lein yn ystod y cyfnod ymgynghori. Ni chafodd unrhyw faterion ddadleuol eu codi yn ystod yr ymgynghoriad â rhanddeiliaid. At ei gilydd roedd pawb yn cytuno â'r diwygiadau arfaethedig.

6.1.3. Mae'r dogfennau ymgynghori â chrynodeb o'r ymatebion ar gael yma

6.2. Ymgynghoriadau eraill

6.2.1. O dan adrannau 65(3ZC), 85(10) a 134(10) o RTRA 1984, mae'n ofynnol i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r Ysgrifennydd Gwladol cyn wneud yr

offeryn statudol hwn (gweler adran y Cefndir Deddfwriaethol uchod). Ymgynghorwyd â'r Ysgrifennydd Gwladol dros Drafnidiaeth ar 12 Mehefin 2023, a derbyniwyd llythyr ymateb gan y Gweinidog dros Ffyrdd a Thrafnidiaeth Leol ar 18 Mehefin 2023.

6.2.2. Sefydlwyd grŵp llywio annibynnol a oedd yn cynnwys cynrychiolwyr o awdurdodau traffig, cymdeithasau masnach ac Adran Drafnidiaeth Llywodraeth y DU ar y cyd ag unigolion eraill sy'n arbenigo mewn arwyddion traffig ym mis Mawrth 2021. Maent wedi bod yn cwrdd yn rheolaidd i ddarparu mewnbwn gan randdeiliaid ar y cynigion i ddiwygio Rheoliadau a Chyfarwyddiadau 2016.

RHAN 2 – DIWEDDARIAD I GOSTAU AM ARWYDDION TRAFFIG A MARCIAU FFORDD SYDD YN YR ASESIAD EFFAITH RHEOLEIDDIOL AR GYFER Y GORCHYMYN FFYRDD CYFYNGEDIG (TERFYN CYFLYMDER 20MYA) (CYMRU) 2022

1. Cyflwyniad

1.1. Diben Asesiad Effaith Rheoleiddiol yw rhoi i Weinidogion Cymru asesiad o gostau a manteision tebygol cydymffurfio ag is-ddeddfwriaeth sy'n berthnasol i Gymru.

1.2. Cafodd yr asesiad mewn perthynas â'r Gorchymyn 20mya ei gyhoeddi ar y cyd â'r Memorandwm Esboniadol ym mis Mehefin 2022.

1.3. Nid ystyrid bod angen Asesiad Effaith Rheoleiddiol arall mewn perthynas â Rheoliadau a Chyfarwyddiadau 2023. Mae Rheoliadau a Chyfarwyddiadau 2023 yn gwneud diwygiadau technegol i Reoliadau a Chyfarwyddiadau 2016 sy'n ganlyniadol ac yn ategol i'r Gorchymyn 20mya, ac maent yn ffurfio rhan o'r polisi a aseswyd o dan yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol mewn perthynas â’r Gorchymyn 20mya.

1.4. Roedd yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol a oedd yn gysylltiedig â'r Gorchymyn 20mya yn cynnwys amcangyfrif o gostau newid arwyddion traffig a marciau ffordd i adlewyrchu'r gostyngiad i'r terfyn cyflymder diofyn o 30mya i 20mya ar gyfer ffyrdd cyfyngedig yng Nghymru. Mae diweddariad i'r amcangyfrifon cost hynny yn yr adran ganlynol. Nid yw'r diweddariadau hyn yn newid y dadansoddiadau na'r canlyniadau yn yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol mewn perthynas â'r Gorchymyn 20mya yn sylweddol. Mae manteision gostwng y terfyn cyflymder diofyn ar gyfer ffyrdd cyfyngedig yng Nghymru o 30mya i 20mya yn cael eu hamlinellu yn yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol mewn perthynas â'r Gorchymyn 20mya.

2. Costau Uniongyrchol mewn perthynas â Rheoliadau a Chyfarwyddiadau Cyffredinol Arwyddion Traffig 2023

2.1. Mae'r rhan fwyaf o gostau gostwng y terfyn cyflymder diofyn ar gyfer ffyrdd cyfyngedig yng Nghymru o 30mya i 20mya yn gostau cyfalaf sy'n gysylltiedig ag arwyddion newydd. Llywodraeth Cymru a fydd yn ysgwyddo'r holl gostau hyn bron.

2.2. Mae'r costau cyfalaf sy'n gysylltiedig â'r polisi'n ymwneud â chost gosod a chael gwared ar arwyddion traffig a marciau ffordd. Ar adeg yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol mewn perthynas â'r Gorchymyn 20mya, roedd y costau cyfalaf a nodwyd yn ystyried y canlynol:

2.2.1. Amcangyfrifwyd y byddai costau cyfalaf o £24 miliwn ar sail prisiau 2022, ac y byddai'r costau hyn yn cael eu hysgwyddo yn 2022 a 2023.

2.2.2. Gan addasu ar gyfer tuedd optimistiaeth o 22% yn unol â chanllawiau atodol y Llyfr Gwyrdd[1] ar wariant cyfalaf, amcangyfrifwyd y byddai costau cyfalaf o £29.3 miliwn ar sail prisiau 2022.

2.2.3. Yn olaf, at ddibenion cymharu costau yn erbyn manteision, cafodd y costau eu gostwng i brisiau 2022, gan gynnwys cyfradd ddisgownt safonol y Llyfr Gwyrdd o 3.5% y flwyddyn[2], ac amcangyfrifwyd costau gostyngedig o £29.1 miliwn ar sail gwerthoedd 2022.

2.3. Ers yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol mewn perthynas â Gorchymyn 20mya, mae asesiad a dadansoddiad mwy cywir o gostau arwyddion ar gyfer awdurdodau priffyrdd wedi cael ei gyfrifo. Mae hwn yn seiliedig ar wariant gwirioneddol gan awdurdodau priffyrdd yn 2022–23, yn ogystal â chostau amcangyfrifedig ar gyfer 2023–24. Mae'r costau cyfalaf a'r proffiliau gwariant bellach wedi cael eu haddasu i adlewyrchu hyn. Mae'r newidiadau i gostau ers yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol mewn perthynas â'r Gorchymyn 20mya yn adlewyrchu'r canlynol:

2.3.1. Yr amcangyfrifon diwygiedig o gostau cyfalaf yw £21.9 miliwn ar sail prisiau 2022. Bydd y costau hyn yn cael eu hysgwyddo yn 2022, 2023 a 2024, ac rydym yn disgwyl i rywfaint o wariant a ddisgwylir iddo gael ei ysgwyddo yn 2022 bellach yn cael ei ysgwyddo yn 2023.

2.3.2. Gan addasu ar gyfer tuedd optimistiaeth o 22%, cyfanswm y costau hyn yw £26.7 miliwn.

2.3.3. Ac yn olaf, at ddibenion cymharu costau yn erbyn manteision, amcangyfrifwyd y byddai costau gostyngedig o £25.7 miliwn ar sail gwerthoedd 2022.

---

[1]Mae canllawiau'r Llyfr Gwyrdd yn argymell cynnwys yn glir y duedd i amcangyfrifon o gost fod yn rhy optimistaidd. Y lefel uchaf a argymhellir ar gyfer gwariant cyfalaf yw 44%, ac mae 22% yn cynrychioli hanner y lefel uchaf hon. Gweler: https://www.gov.uk/government/publications/green-book-supplementary-guidance-optimism-bias

[2] Gweler: https://www.gov.uk/government/publications/the-green-book-appraisal-and-evaluation-in-central-governent

2.4. Y gost uniongyrchol am arwyddion traffig a marciau ffordd (gan gynnwys tuedd optimistiaeth) yn yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol mewn perthynas â'r Gorchymyn 20mya oedd 29.3 miliwn. Ar hyn y bryd y costau amcangyfrifedig diwygiedig (gan gynnwys tuedd optimistiaeth) yw £26.7 miliwn. Mae hyn yn gostyngiad o £2.5 miliwn o'u cymharu â'r amcangyfrif gwreiddiol.

Eitem	2022	2023	2024	Costau amcangyfrifedig (prisiau 2022, ac eithrio tuedd optimistiaeth)	Costau amcangyfrifedig (prisiau 2022, gan gynnwys tuedd optimistiaeth)	Costau amcangyfrifedig (gwerthoedd presennol, gan gynnwys tuedd optimistiaeth, gyda gostyngiad i brisiau 2022)
Amcangyfrifon o gostau arwyddion (Mehefin 2022)	£19.2 miliwn	£4.8 miliwn	-	£24.0 miliwn	£29.3 miliwn	£29.1 miliwn
Amcangyfrifon o gostau arwyddion (Mai/Mehefin 2023)	£1.4 miliwn	£15.9 miliwn	£4.6 miliwn	£21.9 miliwn	£26.7 miliwn	£25.7 miliwn
Crynodeb o'r newidiadau				Gostyngiad o £2.1 miliwn	Gostyngiad o £2.5 miliwn	gostyngiad o £3.4 miliwn

Asesiad o'r Gystadleuaeth

Mae prawf hidlo'r gystadleuaeth wedi cael ei gynnal ac ni ddisgwylir i Reoliadau a Chyfarwyddiadau Cyffredinol Arwyddion Ffyrdd 2023 effeithio ar y lefelau o gystadleuaeth yng Nghymru nac ar gystadleurwydd busnesau Cymru.